

Медицински центар – Титов Велес
 Стоматолошки факултет – Скопје
 Клиника за детска и превентивна стоматологија

ЕФЕКТИ ОД СПРОВЕДЕНИТЕ ПРЕВЕНТИВНИ МЕРКИ ВРЗ РЕДУКЦИЈАТА НА ЗАБНИОТ КАРИЕС ВО ТИТОВВЕЛЕШКА ОПШТИНА

Богданова Љупка Љ. Нечева

Превентивата на кариесот е задача на секој стоматолог кој работи со деца. Систематските прегледи во 22 села, анкетата за исхраната, советите на стоматологот, делењето четки и пасти за заби и леток во кој е истакната улогата на забите во ивакањето, фонетиката и естетиката, доведоа до тоа, за време од три години општата кариес-фреквенција да се намалила од 16,0-19,3%.

Кариесот и пародонталните заболувања го делат првото место во стоматолошката патологија. Резултатите од испитувањата на повеќе автори зборуваат дека општата кариесфреквенција се движи, во зависност од местото на живеење, начинот на живот и другите еколошки фактори, од 50,0 до 99,0% (1, 2, 3, 4, 5). Неговата санација и преземањето превентивни мерки се задача на секој стоматолог што работи со деца.

Во склоп на акцијата за превентива на кариесот што се одвива на територијата на нашата Република, ги презентираме искуствата и резултатите од тригодишната работа на службата за детска и превентивна стоматологија во општината Титов Велес.

Материјал и метод на работа

Во тек на три години беше вршена епидемиолошка анкета на 1.100 деца од 22 села на возраст од 7 до 10 години, при што се опфатени: исхраната (со посебен анкетен лист), одредувањето флуорот во водата за пиење, хигиената на устата и прегледот на забите и устата со сонда и огледалце на дневна светлина. Наедно, на учениците им беше делен леток за учеството на забите во исхраната, фонетиката и естетиката, за значењето и правилното одржување на хигиената, за компликациите на кариесот врз организмот, за влијанието на штетните навики и за појавата на ортодонтски аномалии.

При првите прегледи беше забележано отсуство на хигиената на устата кај децата. Најголем број деца немале, па според тоа и не употребувале четки за заби. Како последица на тоа евидентирани се меки наслаги, пигментација на забите, забен камен и воспаленија на гингивата од различен степен. Кај 60,0% од децата воспалителниот процес беше само на папилите, катарален гингивит имаа

17,0% од децата, а кај 3,0% беше најден хипертрофичен гингивит од инфламаторен тип. Се тоа услови, општата кариес-фреквенција кај првите одделенија да биде 98,3%, а кај четвртите 73,0%, со тоа што само 28,0% од децата имаа мал број пломбирани заби. Ортодонтски аномалии со различна тежина беа регистрирани кај 87,0% од децата.

Присуството на стоматолог во училиштето, систематските прегледи, анкетниот лист, делењето четки и пасти за заби, летокот и советите имаа таков ефект што веќе при прегледот во наредната година забележавме позитивни резултати. Општата кариес-фреквенција кај првите одделенија се намали за 19,3%, кое процент беше скоро ист и кај децата од другите одделенија. Во намалувањето на релативната кариес-фреквенција има поголеми осцилации. Таа беше најмала кај првите одделенија и изнесуваше 18,0% за да се зголеми до 22,2% кај четвртите одделенија. И намалувањето на просекот на кариесот беше скоро константен – 2,1 кај децата од првите одделенија и 2,0 кај децата од четвртите одделенија.

Заклучок

Евидентно е дека во националната патологија кариесот го зазема челното место на листата на заболувањата. Систематските прегледи на учениците од 22 села во Титовелешка општина и превентивните мерки за профилакса на кариесот (анкетата за исхраната, делењето четки и пасти за заби, советите на стоматологот и летокот во кој беше објаснета хигиената, важноста на забите за исхраната, фонетиката и дејствувањето на штетните навики) доведоа до тоа општата кариес-фреквенција да се намали од 16,0–19,3%.

Резултати

Тбл. I – Општа, релативна кариес-фреквенција и кариес-просек за тригодишен период

Година	Број деца	I одделение			II одделение			III одделение			IV одделение		
		ОКФ %	РКФ %	КИП %	ОКФ %	РКФ %	КИП %	ОКФ %	РКФ %	КИП %	ОКФ %	РКФ %	КИП %
1978/79	1100	98,3	63,6	4,9	80,63	65,32	5,6	57,6	44,5	4,5	73,0	45,6	5,6
1979/80	1100	88,5	55,7	3,8	70,60	56,60	4,9	46,3	33,5	3,3	65,5	34,8	4,2
1980/81	1100	79,0	45,6	2,8	61,7	43,75	3,7	38,3	28,3	2,0	57,0	23,4	3,6

Тбл. II

Редукција на општата, релативната кариес-фреквенција и кариес-просекот

Година		I одделение	II одделение	III одделение	IV одделение
1978/79–80/81	ОКФ	19,30%	18,93%	19,40%	16,0%
1978/79–80/81	РКФ	18,0%	21,57%	16,20%	22,2%
1978/79–80/81	КИП	2,1	1,9	2,5	2,0

Дискусија

Испитуваните 22 села во Титовелешка општина се поврзани со општинскиот центар со патна мрежа, така што населението може за релативно кратко време да се снабди со артикли кои ги нема во селото, а се наоѓаат во продавни-

ците на градот. Последица на тоа е и резултатот од анкетата за исхраната. Според податоците, структурата на исхраната била претежно индустриска, составена од рафинирани јаглени хидрати и употреба на бел или полубел леб. Млечните производи биле малку застапени, но затоа децата конзумирале овошје и зеленчук во доволни количини.

Испитувањето на водата за пиење што беше вршено во Републичкиот завод за здравствена заштита во Скопје, покажа дека флуорот е застапен во минимални количини од 0,1мг/л – 0,5мл/л, со исклучок на едно село, каде што застапеноста била 0,15мл/л.

PREVENTIVE MEASURES EFFICIENCIES IN CARIES REDUCTION IN THE COMMUNITIS TITOV VELES

Summary

The authors described preventive action of 110 children 7–10 year old in 22 villages in region Titov Veles. After dentist advises, he give them the paper with advises for oral hygiene, bad habits, for right nourish on so on. Caries reduction was from 16,0–19,3%

Литература

1. Нечева Љ.: Состојбата на превентивата во СР Македонија, Зборник на трудови од V-от конгрес на stom. на Југославија, 1975, 123.
2. М. Мирчева, Љ. Нечева, Д. Њего: Движењето на кариесот кај децата во Скопје, Зборник на трудови од V-от конгрес на stom. на Југославија, 1975, 177.
3. Стошиќ П.: Савремене могуќности у профилакси каријеса, Зборник на трудови од V-от конгрес на stom. на Југославија, 1975, 117.
4. И. Тавчиовски и сор.: Проблемот на превентивата во стоматологијата и состојбата на стоматолошката служба во СФРЈ, Зборник на трудови од V-от конгрес на stom. на Југославија, 1975, 17.
5. Храсте Ј.: Значај и улога активне заштите у стоматологији, Зборник на трудови од V конгрес на stom. на Југославија, 1975, 151